

## Svar på skriftligt spørgsmål om lagenligheten av ett så kallat borgenslån på marknaden för snabbkrediter

### Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 665/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Li Andersson /vänst m.fl.:

*Kringgår avtal om borgenslån den finländska lagstiftningen, och om så är fallet,*

*vilka åtgärder avser det ministerium som ansvarar för konsumentskyddsfrågor och de konsumentskyddsmyndigheter som är underställda det vidta för att bestämmelserna gällande konsumentskydd inte ska kringgå genom avtal om borgenslån?*

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Att avgöra lagenligheten i enskilda fall är tillsynsmyndighetens, och i sista hand domstolens, uppgift. Enligt uppgift från Konkurrens- och konsumentverket behandlas sådan marknadsföring utövad av kreditgivare som detta ärende gäller redan av konsumentombudsmannen. På en allmän nivå kan man angående ärendet konstatera följande.

Enligt konsumentskyddslagens (38/1978) 7 kapitel om konsumentkrediter ska kreditgivaren innan ett kreditavtal ingås bedöma om konsumenten har förutsättningar att fullgöra sina skyldigheter enligt kreditavtalet. Bedömningen ska grundas på tillräckliga uppgifter om konsumentens inkomster och övriga ekonomiska omständigheter (14 § 1 mom.). När det gäller konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom regleras bedömning i fråga om kreditvärdighet av 11 § i 7 a kap i samma lag. Kreditgivaren får lämna kredit till en konsument endast om bedömningen av konsumentens kreditvärdighet visar att de skyldigheter som följer av ett kreditavtal sannolikt kommer att fullgöras på det sätt som avtalet förutsätter (7 kap., 16 a § 2 mom.).

Enligt lagens förarbeten (RP 78/2012 rd) är ett grundläggande krav i bedömningen av kreditvärdigheten att kreditgivaren kontrollerar konsumentens kredituppgifter. Som undantag nämns fall där kreditgivaren känner till konsumentens ekonomiska omständigheter sedan en längre tid och med anledning av detta har befogade skäl att anta att konsumenten har ekonomiska förutsättningar att uppfylla sina åtaganden. Därtill ska kreditgivaren även skaffa annan information om konsumentens ekonomiska ställning från konsumenten själv eller eventuella andra tillgängliga källor. Information om konsumentens inkomster och övriga ekonomiska omständigheter ska skaffas

## Svar på skriftligt spørgsmål SSS 665/2018 rd

även vid beviljande av mindre krediter. Kreditgivaren är också skyldig att vidta rimliga åtgärder för att säkerställa att de uppgifter som konsumenten uppgett är korrekta.

Bestämmelserna gällande bedömningen av kreditvärdigheten har samband med bestämmelserna om god kreditgivningssed, enligt vilka kreditgivaren ska handla ansvarsfullt vid kreditgivningen (7 kap., 13 § 1 mom.). Särskilt förutsätts bland annat att kreditgivaren inte marknadsför en kredit så att marknadsföringen tydligt bidrar till att försämra konsumentens förmåga att noggrant överväga krediten (13 § 2 mom. 1 punkten).

Att en konsument har betalningsstörningar innebär enligt lagens förarbeten (RP 24/2010 rd) inte ett ovillkorligt förbud mot att ingå ett kreditavtal med konsumenten i fråga, utan kreditgivaren ska vid övervägandet av ett kreditavtal beakta antalet anteckningar om betalningsstörningar som konsumenten har, hur stora de skulder som dessa gäller är, hur gamla anteckningarna är samt de faktorer som lett till betalningsstörningarna. Även om en konsument skulle ha betalningsstörningar kan det enligt förarbetet för lagen vara motiverat och i enlighet med god kreditgivningssed att bevilja en kredit till konsumenten exempelvis i fall där det har gått en ganska lång tid sedan anteckningarna registrerades eller där de berott på att förmågan att betala skulder tillfälligt försämrats till följd av en sjukdom eller arbetslöshet. Situationen bör enligt motiveringen bedömas på annat sätt då en konsument beviljas kredit fastän konsumenten har flera anteckningar om betalningsstörningar som är relativt färska, och det inte är fråga om en kredit som beviljas för skötseln av tidigare krediter där villkoren inte är oförmånligare för konsumenten än det ursprungliga kreditavtalet. I sådan kreditgivning kan man enligt förarbetet för lagen ingripa med stöd av bestämmelserna om god kreditgivningssed.

Enligt det skriftliga spørgsmålet betalas krediten vid ett borgenslån ut till borgensmannen i stället för den konsument som ansökt om kredit. Detta avviker från den normala principen att kreditgivaren ger de medel som beviljas med stöd av kreditavtalet till att förfogas över av den konsument som enligt avtalet är huvudgäldenär och ansvarar för återbetalningen av krediten. Det är tillsynsmyndigheternas och domstolens sak bland annat att avgöra om detta arrangemang överensstämmer med god kreditgivningssed eller om det blir föremål för bestämmelser gällande orimliga avtalsvillkor. Likaså måste man avgöra vem som i arrangemanget juridiskt sett ska anses vara borgensman, på vilken bestämmelserna i lagen om borgen och tredjemanspant (361/1999) tillämpas. Bestämmelserna i nämnda lag är tvingande till borgensmannens fördel när denne är privatperson och fordringsägaren professionell kreditgivare.

Överskultsättning bland konsumenter och effektivisering av efterlevnaden av konsumentskyddslagstiftningen har särskilt uppmärksammats under denna valperiod. Riksdagen godkände lagförslaget om utvidgning av räntetaket (RP 230/2018 rd), och justitieministeriet bereder en utredning om möjligheterna att införa strängare bestämmelser gällande marknadsföring av konsumentkrediter. Därtill bereder en av justitieministeriet tillsatt arbetsgrupp för närvarande en reform av konsumentmyndigheternas befogenheter, i syfte att säkerställa effektiv tillämpning av konsumentskyddslagstiftningen. Arbetsgruppens mandatperiod utlöper i slutet av maj 2019. Finansministeriet har för sin del tillsatt en arbetsgrupp för makrotillsynsinstrument med uppgift att föreslå nödvändiga åtgärder för att effektivare än i nuläget begränsa den okontrollerade skultsättningen

**Svar på skriftligt spørgsmål SSS 665/2018 rd**

bland privatpersoner och hushåll. Den sistnämnda arbetsgruppens mandatperiod utlöper den 30 augusti 2019.

Helsingfors 28.3.2019

Justitieminister Antti Häkkänen